

WEWNĘTRZNA KONKURENCJA ROSYJSKICH GIGANTÓW GAZOWYCH. RZECZYWISTOŚĆ CZY MASKIRÓWKA?

Rozpoczął się kolejny etap rozwoju rosyjskiego sektora gazu skroplonego. Terminal eksportowy Yamal LNG zaczął z początkiem kwietnia realizować długoterminowe kontrakty – głównie z odbiorcami z Azji. Problem w tym, że to projekt prywatnego Novateku, co budzi ogromne niezadowolenie państwowego monopolisty Gazpromu. Donosy i skargi nie na wiele się jednak zdadzą, bo Novatek to jedna z najcenniejszych i najważniejszych energetycznych spółek należących do ludzi z biznesowego otoczenia Władimira Putina.

Novatek to największy niezależny producent gazu w Rosji, pod względem wielkości wydobycia ustępuje tylko państwowemu Gazpromowi. Złoża i licencjonowane udziały spółki skupiają się w Jamało-Nienieckim Okręgu Autonomicznym, największym na świecie regionie wydobycia gazu naturalnego (80 proc. produkcji rosyjskiej, 16 proc. produkcji światowej). Największymi udziałowcami Novateku są: Leonid Michelson (24,76 proc.), należąca do Giennadija Timczenki Volga Group (23,49 proc.), Total E&P Arctic Russia (15,16 proc.), Gazprom (9,99 proc.).

Novatek ma większościowy pakiet w Yamal LNG, pierwszym w Rosji projekcie eksportu gazu nie mającym bezpośredniego związku z Gazpromem. Novatek ma 50,1% akcji, francuski Total – 20%, chiński CNPC – 20%, Fundusz Szlaku Jedwabnego – 9,9%. Terminal eksportowy rozpoczął działalność w grudniu 2017. Od tamtej pory sprzedano na rynku spotowym 19 tankowców. Część sprzedanego LNG trafiła do Europy. Długoterminowe kontrakty zaczęły być jednak realizowane od kwietnia. Ponad 96 proc. dostaw z Yamal LNG jest zakontraktowanych na najbliższe 20 lat przez klientów z Azji. Moce terminalu to obecnie 16,5 mln ton LNG rocznie, czyli ok. 23 mld m sześć. gazu w naturalnej postaci. Docelowo ma być to potrojone.

Odpinięcie z terminalu pierwszego tankowca w ramach kontraktu długoterminowego oznacza koniec monopolu Gazpromu na eksport gazu. Koncern państwowy dostarcza surowiec głównie do Europy, ale planuje też znaczące dostawy do Chin przez budowany gazociąg Siła Syberii. Ale Gazprom uderza w Novatek nie tylko z powodu konkurencji w Azji. Zaniepokojony konkurencją koncern wysłał pismo do ministra energetyki Aleksandra Nowaka. Gazprom pisze w nim, że uważa za konieczność „wykluczenie” konkurencji rosyjskiego gazu transportowanego rurociągami ze skroplonym gazem na rynkach eksportowych. W piśmie pada propozycja przeprowadzenia „analizy wpływu dostaw LNG z projektu Yamal LNG na wielkość i efektywność dostaw rosyjskiego gazu rurociągami na celowe rynki eksportowe”. Gazprom ostrzega, że konkurencja ze strony LNG może wręcz uderzyć w rosyjski budżet. Przypomina bowiem, że rosyjski gaz tłoczony rurociągami teraz i w długoterminowej perspektywie pozostaje „głównym źródłem zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Europy i wpływów do budżetu Federacji Rosyjskiej”.

Gazprom już wcześniej wyrażał głośno obawy z powodu uruchomienia terminalu LNG. W grudniu jeden

z menedżerów koncernu mówił, że dostarczany przez Novatek gaz skroplony będzie w Europie wypierał gaz od Gazpromu. Efektem będą straty dla budżetu (wszak Gazprom to firma państwowa, zaś Novatek - prywatna) - ok. 4000 rubli na 1000 m sześć. Takich obaw nie miał ani Putin podczas otwarcia terminalu, ani prezes zarządu Novateku Leonid Michelson. Ten drugi podkreślał, że jego firma chce się skupić na rynku azjatyckim.

Dzięki mroźnej zimie ale też rozruchowi terminalu LNG, w I kwartale Novatek odnotował wzrost sprzedaży gazu - o 8%, do poziomu 20,26 mld m sześć. W tym 0,96 mld m sześć. LNG. Braki we własnym wydobyciu firma uzupełnia zakupem surowca od wspólnych spółek z innymi producentami, przede wszystkim od Arktikgaza (joint venture z Gazpromnieftem). Już w tym roku Novatek zakupił na aukcji aktywa gazowe koncernu Alrosa (za 30,3 mld rubli). Novatek wykazał się też po dłuższej przerwie wzrostem wydobycia gazu. W I kwartale 2018 zwiększyło się o 2,2%, do 16,51 mld m sześć. W ten sposób udało się przełamać trend obniżki produkcji, rozpoczęty w III kwartale 2016 r.

Źródło: Warsaw Institute